

Szmrecsányi Lajos egri érsek meghalt

Hétfőn délelőtt temetik, a szertartást Serédi Jusztinián végzi

Eger, január 28.

Az idő mintha súlyosan és komoran megállott volna: a város egyszerre elnémul, az arcok tanácstalanul merednek egymásra, a szemek egy baljósan lengő fekete zászlót néznek, amely lassan kibomlik az érseki rezidencia ormán. Délután fél 3 óra van. Negyedórája, hogy a palota talán legszerényebb szobájában, az egyszerű ágyon, amely fölött minden dísz Krisztus megfeszített ezüst teste volt a kereszten, örök álomra hunyta le szemét Szmrecsányi Lajos érsek.

Aggastyán volt, a legnagyobb és legtitizteleméltóbbak közül; nemes, finom, törekeny alakja, klasszikus arca úgy hozzátartozott ehhez az ódon városhoz, a tradíciók Egeréhez, mintha maga is időtlen lett volna. S most, hogy mégis csendesen kilépett a világból, amelyet majdnem egy egész századon keresztül, kilenc lustrumon át szemlélte, a veszteség tragikumát csak a városra boruló súlyos csend érezteti.

— Igaz? — kérdezik egymást az emberek s a szemükben könny, mintha valaki hozzájuk tartozót veszítettek volna el.

A tornyokban béna nyelvel szólnak a harangok, a lélekviság kis csengői s a roppant palotában mindenki lábujjhegyen jár. Az arcok fehérek, az udvari papok szája sápadtan remeg. Van, aki a fal felé fordul és rázkódó vállakkal zokog. Sírátja a pátriárkát, a nagy és nemes embert, s valahol a hóstyák apró házaiban könnyeket hullajtanak a szegények és elesettek, akiknek legnagyobb jótévője volt. Az egyházmegye milliós, országnyi területén estére mindenki tudja már a komor hírt s holnapra a plébániákon, a templomok tornyán fekete zászló hirdeti, hogy Eger érseke halott.

Szmrecsányi Lajos, a nagy nemzetség ivadéka, nemcsak ősiségében, uriságában volt nagy ez a család, de lombossá nőtt fája is, hiszen az elhunyt érseknek tizenhat testvére volt, akik közül most már csak egyetlen egy maradt életben: Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter édesanyja. 1912 óta ült a Szent István-alapította püspöki székhelyen, Samassa József bíboros utódaként, aki mellett cum iure successio, mint segédpüspök működött. Az egyház violaszínnel díszelő dignitáriusa volt már a millénium idején, látta a ferencjózsefi korszak ragyogását s mikor a kardinális meghalt, az ő vállaira nehezedett az óriási egyházmegye kormányzásának gondja, suffragens püspökségeinek vezetése.

Szmrecsányi Lajos a nagy spirituális papok közül való volt. Mint az ország egyik legnagyobb közjogi méltóságának birtokosa, a roppant érseki vagyon sáfára, hatalmát, befolyását s a személye iránt megnyilvánuló határtalan tiszteletet csak arra igyekezett felhasználni, hogy a szegényekkel jól tegyen. Női szerzetesrendet alapított az elesettek gondozására, ő alkotta meg az azóta országos hírre nőtt egri normát, az intézményes szegénygondozás szervezetét s hosszú életén keresztül tevékenységét csak áldás és hála kísérte.

A magyar klérus doyenje volt, de vállán az évtizedek terhével, szinte az utolsó napig maga irányította a kormányzása alatt álló óriási egyházmegyét. Minden ügyről tudott, s klasszikus ragyogású latin pástorleveleit hegyesre metszett, fekete hollótollával minden hónapban megfogalmazta ma is, elküldvén bennük papjainak és híveinek csaknem egy évszázad alatt gyűjtött életbölcsejét, nemes er-

kölcsei tanítását és útmutatását...

A napi politikába sohase avatkozott, bár méltóságánál fogva tagja volt a főrendiháznak, ma pedig a felsőháznak is, amelynek ülésein pár esztendővel ezelőtt még gyakran megjelent jellegzetes, klasszikusan élesmetszésű, finom arca, ősz feje.

Az összeomlás és a forradalmak lelki és szellemi zűrzavarában mutatkozott meg igazán papi és emberi nagysága. A bolszevisták elhurcolták székvárosából, de híveinek felzudulása olyan nagy volt, hogy a fűzesabonyi állomásról, ahol a terrorfiúk szuronyok közt őrizték, visszavitték az aggastyánt Egerbe.

Az újjáépítést, az ország lelki és szellemi regenerálásának munkáját a legkomolyabban végezte el a maga hatáskörében. Iskolák százait építette az egyházmegyében, templomokat emeltetett s új alapokra fektette a hívek pasztorációját is. Szinte katonás szervezetté vált keze alatt

az egri egyházmegye papi rendje: a nemszűkítés, az önfeláldozó szociális gondolkodás hadseregévé. Ez a légio ma elárvult, a szellem azonban, amelyet az érseki palota egyszerű halottaságán pihenő aggastyán kifogyhatatlan energiája árasztott magából, tovább él.

A harangok zúgnak, hangjuk elszáll a város fölött, a szelid, szőlőtermő dombokra, át a szélkorbácsolta hegyeken, a maklárisíkon, hirdelve a pótolhatatlan veszteséget. S a város, Eger, amely a fiú alázat minden jelével tisztelte a tizedik évtized küszöbét is átlépett, agg főpapot, gyászba öltözködik.

A klasszikus, hideg pompájú székesegyház sírboltjának vasajtáját kinyitják, s készítik a helyet az eltávozottnak.

Az elhunyt érsek temetése hétfőn, február 1-én délelőtt 9 órakor lesz. A szertartás elvégzésére Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímást kérték fel.

Csatay vezérezredes kinevezése, Littay és Decleva vezérezredesek magas kitüntetése

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormányzó úr Öfömméltósága a következő legfelsőbb kéziratokat bocsátotta ki: „Kedves nemes csatai Csatay altábornagy! Kinevezem Önt 1943. évi február hó 1-ével 1943 február 1-i ranggal — 1. rangszámmal — a magyar királyi honvédség I. állományfőcsoport A/állománycsoportjában, a tábornokoknál vezérezredessé. Kelt Budapesten, 1943. évi január hó 25. napján. Horthy s. k.“

Kedves vitéz Littay vezérezredes! Sajnálattal vettem tudomást arról, hogy szolgálati idejének leteltével a tényleges szolgálatból ki kell válnia. Ez alkalommal különös meglepéssel gondolok azokra a kimagasló és eredménydús szolgálatokra, amelyeket Ön közel 38 évi szolgálati ideje alatt, de különösen honvédelmi miniszterhelyettesi minőségben teljesített. A tényleges szolgálatból való kiválása alkalmá-

ból, valamint a háborús magyar repülőipar létesítése és megalapozása terén kifejtett kimagaslóan eredményes és különösen értékes teljesítményeiért Önnek „különös dícsérő elismerésem“ látható jeléül a Magyar Koronás nagy aranyérmét hadiszolgálati adományozom. Kelt Budapesten, 1943. évi január hó 18. napján. Horthy s. k.

Kedves Decleva vezérezredes! Sajnálattal vettem tudomást arról, hogy szolgálati idejének leteltével a tényleges szolgálatból ki kell válnia. Különös meglepéssel gondolok ez alkalommal kimagaslóan eredményes szolgálataira, melyeket különféle beosztásaiban, legutóbb hadseregpárancsnoki minőségben teljesített. A tényleges szolgálatból való kiválásakor, kimagaslóan eredményes és rendkívül értékes teljesítményei elismerésül Önnek a magyar érdemrend nagykeresztjét adományozom. Kelt Budapesten, 1943. évi január hó 18. napján. Horthy s. k.

Berlin és Sztalingrád

Berlin, január 28.

(Az Uj Magyarság tudósítójának telefonjelentése.) Hogyan reagál Berlin a sztalingrádi hősi drámára: erről valóban érdemes ma beszélni. És pedig főleg azért, mert hát emberi oldala is van a sztalingrádi hősi éneknek, enélkül nincs is igazi heroizmus: a katonai nagyság mindig az emberi nagyság beteljesése és beteljesülése. A hős nem absztrakt, minden földi salaktól elszakadt lény, nem színvadi tragikus jelenség, aki a rivaldán a minden lépését kísérő reflektó-

rok fényözönében ágál és megható vezércikkeket harsog.

Mindig és minden helyzetben nagyon józanul gondolkoznak a németek. Tudatuk legmelyén persze még most is pislikol halványan a remény, ha a sztalingrádiakra gondolnak, de nem építenek légvárakat maguknak. Nincsenek illúzióik. Tökéletesen tisztában vannak azzal, mi történik most Sztalingrádban, a házromok között. Világosan kell látniok, mert hiszen a német véderő hivatalos jelentései félreérthe-

Magyar járőr a szovjetfronton

telten nyelven beszélnek, nem szépitének semmit és nem hallgatnak el semmit. Mindenkor higgadt tárgyilagossággal, tömören és kristálytisztán közlik a valóságot.

Most is. Amit a különböző német hivatalos és félhivatalos jelentések a sztalingrádi hősök harcáról mondanak, az világos, férfias beszéd és valóban mindenre alkalmas, csak arra nem, hogy illúziókat és hiú reményeket keltsen. A jövő hadtörténetészei minden bizonytalansággal megfogják melőzni az ideai téli hadjárat boncolása során azt a nagy szerepet, amelyet a hatodik német hadsereg önfeláldozása a szovjet téli offenzívájának kivédésénél jelentett. Most is azonban tisztán látni, hogy a hatodik német hadsereg ezzel a példátlan önfeláldozással a déli haderő nyugodt, tervszerű visszavonulását tette lehetővé, tehát nemcsak a többi bajtárs sorsát és az elkövetkezendő újabb hadműveletek zavartalan előkészítését biztosította, hanem sokkal többet tett. Sztalingrádot ugyanis több nagy szovjethadsereg, rengeteg szovjet-páncélkocsi ostromolja már több, mint két hónapja. Ezt az óriási szovjeterőt köti le egyetlen ponton már hosszú hetek óta ez az ellenség létszámához mérve valóban csak maroknyi német erő. Nem kell képzelőtehetség annak elgondolásához sem: mi lett volna, ha ezt az itt támadó, valóban elit-szovjethaderőt más irányban vették volna be?

Ezek a kiéhezett, lerongyolódott, fázó, nélkülöző és helyzetük reménytelenségével teljesen tisztában levő német katonák tesztüket vetették oda a vörös gőzhenger elé. Utánpótlási lehetőségek és a modern harc minden elemi segítő eszköze nélkül folytatták és folytatják a harcot a tömegvilákosra konstruált legmodernebb harci eszközök tömegei és a szakadatlan hullámokban feljűk áradó százezer és százezer vörös katoná ellen.

A szovjet többször is megadásra szólította fel a harcoló németeket. A válasz az volt, amit Hitler már többször hangoztatott: „Ez a szó: kapituláció, nem szerepel a német szókincstárban“. Ezek a német harcosok, a generálisok és a közlegények egyaránt tökéletesen tisztában vannak azzal, hogy mi vár rájuk holnap, vagy holnapután... Mindezt azonban nemcsak azok a németek látják a tények kégyetlen világosságában, akik ott küzdenek a volgamenti pokolban, hanem azok is, akik innen, Berlinből figyelik egész lelkiükkel és agyuk minden idegszállal a harcot... És le kell szögeznünk a tény: az itthoni németek méltók a sztalingrádi németekhez. Minden emberi és személyes tragédia és érthető belső érzés-vihar ellenére is nem látni itt letörtiséget, vagy kétségbeesést. Csodálatos módon tudják szétválasztani az egyéni gyászt és bánatot és a nagy megváltást jelentő célokat. Elszántak és kemények. Sokkal keményebbek, mint a sztalingrádi megpróbáltatás előtt voltak, mindenik józanul hangoztatja, hogy az olyan gigantikus birkózásban, amilyen most folyik, nemcsak a németek, hanem egész Európa jövőjéért, természetesen bekövetkezhetnek nagy visszaesések és egyébként is: minden háborúban kell azzal számolni, hogy az ellenség is visszavág. Ez a háború elemi törvényeinek sorába tartozik. De ilyesmire nem lehet hisztériával, vagy haszontalan jajgatással reagálni. Csak még nagyobb, még megingathatatlanabb elszántsággal és még határtalanabb áldozatkészséggel!

Mikes Ferenc

Kopenhágát bombázták az angol repülők

Berlin, január 28.

Mint a német távirati iroda értesül, szerdán az esti órákban néhány angol bombázógép támadást intézett a dán főváros ellen. Romboló bombákat dobtak Kopenhága területére. A lakosság körében áldozatok voltak. Az egyik támadó gép a légelhárítás tüzelésétől kigyulladt és lezuhant.

A városháza előtti téren az angol gépek tüzfegyverből lötték a járókeleket. Az eddigi megállapítások szerint 7 ember meghalt, 70 pedig megsebesült.

Ne hevertesse pénzét!

Már csekély tőkével értékelkedő befektetést eszközölhet.

Pest melletti villatelkek

eladása, östölgyes parkban, vasúti fővonal és betonút mellett. Közvetlen vasútállomás, strand, fürdő a telepen. Árak 7-14 pengőig. Kamatmentes kedvező részletfizetés. Érdeklődés, díjtalan kiszállítás: VII. Erzsébet-körút 1, II. 32. Telefon: 425-448.